

55. Torstaina 9 päivänä kesäkuuta 1994

kello 16.30

Päiväjärjestys

Suullinen kyselytunti

Kyselytunnilla ovat paikalla seuraavat valtioneuvoston jäsenet:

Ministeri Salolainen
Liikenneministeri Norrback
Sisäasiainministeri Pekkarinen
Valtiovarainministeri Viinanen
Ministeri Isohookana-Asunmaa
Ministeri Rusanen
Ministeri Kankaanniemi
Sosiaali- ja terveysministeri Huuhtanen
Kauppa- ja teollisuusministeri Kääriäinen
Maa- ja metsätalousministeri Pesälä
Oikeusministeri Jäätteenmäki

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Suullinen kyselytunti:

N:o 137 Valtionrautateiden ratapihujen onnettomuudet

Ed. Kasurinen: Arvoisa puhemies! Kysymykseni on suunnattu liikenneministerille.

Viime päivinä on VR:n ratapihoilla sattunut kaksi onnettomuutta, joista toisessa maahan meni aika paljon myrkkyyä. Kotkan osalta tilanne päättyi sikäli onnellisesti, että vaunut eivät rikkoutuneet.

Mihin toimenpiteisiin liikenneministeriö aikoo ryhtyä, jotta tämän tyyppisiltä, radan rakenteista johtuvilta ongelmilta vältyttäisiin?

Liikenneministeri Norrback: Arvoisa puhemies! Ensimmäinen konkreettinen toimenpide on nyt ollut se, että junien vauhti on vedetty

alas ratapihoilla, mutta ongelma on se, että osittain raiteet ovat vanhentuneita eivätkä kestä painetta. On kuitenkin syytä todeta, että tämän hallituksen aikana radanpitoon meneviä rahoja on korotettu 45 prosenttia eli rautatieinvestoinnit ovat varmasti ainoa ala laman aikana, joka on saanut lisää rahaa. Huomattava osa tästä on tarkoitettu myös käyttämään ratapihujen rakentamiseen.

Toinen ongelma on juuri se, kun sattuu onnettomuuksia, miten kerätään ainetta. Sitä varten meillä myös on hyvin pitkälle meneviä suunnitelmia. Tämän lisäksi vaarallisten aineiden kuljetusta koskeva lainsäädäntöhän uudistetaan. Sitä lakia käsitellään parasta aikaa, ja se koskee myös rautatieliikennettä. Tällä alalla tapahtuu todella paljon, mutta totta kai tilanne on hyvin huolestuttava, kun näin käy kuin nyt on käynyt. Huomenna käyn henkilökohtaisesti Kouvolassa myös ja aion katsoa, miten asioita voidaan ehkäpä vielä paremmin hoitaa tai varmasti paremmin hoitaa tulevaisuudessa.

Puhemies: Pyydän muistuttaa vielä kaikkien vastausten ja kysymysten minuuttirajasta.

Ed. Kasurinen: Arvoisa puhemies! Kun ministeri mainitsi vastauksessaan, että tämän hallituksen aikana radanpitoon tarkoitettuja määrärahoja on olennaisesti lisätty, tiedustelen ministeriltä:

Onko ne suunnattu sillä tavalla, että ne esimerkiksi vilkkaimmin liikennöidyillä transitoliikennettä koskevilla rataosuuksilla on suunnattu näihin kohteisiin?

Liikenneministeri Norrback: Arvoisa puhemies! Ne on suunnattu ratapihujen rakenteiden parantamiseen ja myös tärkeiden ratojen kunnon parantamiseen.

Ed. Roos: Arvoisa puhemies! Ed. Kasurinen vei melkein sanat suustani, joten pyrin pu-

humaan hyvin lyhyesti. Siteeraan hallitusohjelmasta yhden lauseen. Täällä todetaan: ”Erityistä huomiota kiinnitetään kansainvälisten kuljetusyhteyksien parantamiseen.” Minä ymmärrän niin, että se koskee silloin myös transitoliikennettä. Jos vahinkoja juuri niillä radoilla sattuu, se on tietysti erittäin huonoa mainosta meille. Asun Porin radan varrella, jolla menee neljä viisi junaa enemmän vuorokaudessa kuin vuosi sitten, kolmen veturin vetämiä, raskaita 60 tonnin vaunuja lastissa. Se on eräs näitä. Kysyn arvoisalta ministeriltä:

Onko tarkoitus ajoissa puuttua sen radan kuntoon? Se on hälyttävä tällä hetkellä.

Liikenneministeri **N o r r b a c k**: Arvoisa puhemies! Se on toimenpideohjelmassa, ja sen parantaminen on tietenkin riippuvainen siitä, miten paljon rahaa voidaan saada radanpitoon tulevaisuudessa. Se on toimenpideohjelmassa ja aivan ensimmäisten joukossa.

Ed. **P a l o h e i m o**: Rouva puhemies! Euroopassa ollaan ilmeisesti menossa tulevaisuudessa nopeakulkuisiin juniin kaikkialla.

Jos Suomessa nyt korjataan joitakin rataosuuksia sillä tavoin, että ne ovat peruskorjauksen kohteena, otetaanko tämä huomioon siinä vaiheessa, ettei korjausta jouduta myöhemmin tekemään uudestaan? Yleensäkin, mikä strategia liikenneministeriöllä on nopeakulkuisten junien suhteen?

Liikenneministeri **N o r r b a c k**: Arvoisa puhemies! Kun tällainen rata korjataan, se joudutaan korjaamaan uudelleen sanotaan 20—30 vuoden jälkeen, eli se on tähän saakka ollut normaali aikataulu. Oletan, että tilanne on sama jatkossakin.

Ensimmäiset nopeat junathan tulevat ensi vuonna liikenteeseen Turun ja Helsingin välisellä rataosuudella. Sen lisäksi on VR:llä optio. On tarkoitus hankkia niitä muistaakseni lähes 30 tämän vuosikymmenen aikana. Tarkoitus on, että heti Turun liikenteen jälkeen otetaan käyttöön Tampereelle päin. Sen mukaan, kuin saadaan lisää nopeita junia, käyttö laajenee. Tästä on olemassa aivan selvä ohjelma. Jopa rahoitusohjelma on pitkälle valmis koskien niiden hankintaa.

Ed. **V i s t b a c k a**: Arvoisa puhemies! Ministeri totesi, että radanpitoon on saatu lisärahoitusta huomattavasti enemmän kuin aikaisem-

min. Siitä huolimatta heikkokuntoisia rataosuuksia on.

Kun ministeri totesi, että on asetettu nyt nopeusrajoituksia ja eräillä rataosuuksilla on myös painorajoituksia, onko liikenneministeriöllä tulevaisuudennäkymää siitä eli keskustelua valtiovarainministeriön kanssa, olisiko mahdollista saada vielä lisärahoitusta sillä tavoin, että voitaisiin nopeuttaa heikkokuntoisten ratojen parantamista nimenomaan, että painorajoitukset ja nopeusrajoitukset saataisiin pois, koska se on myös ympäristökysymys, että raskas tavaraliikenne voitaisiin kuljettaa nimenomaan rautateitse?

Liikenneministeri **N o r r b a c k**: Arvoisa puhemies! Jos edellinen hallitus ja edelliset liikenneministerit olisivat nostaneet VR:lle varattuja määrärahoja 45 prosenttia, tämän tyyppinen ongelma olisi jonkin verran pienempi, kuin se on tällä hetkellä. Minä en voi luvata sitä, että rahaa summaa nopeasti nostetaan, vaan minusta jo tämä 45 prosentin nousu on todella huomattava laman aikana.

Ed. **R a j a m ä k i**: Arvoisa puhemies! Nimenomaan nykyinen ratojen kunnossapitomäärärahataso on johtamassa puolet rataverkosta vuosituhanen vaihteessa pois eli 2 700 kilometriä. Tämä on eduskuntakäsittelyssä talousarvioiden yhteydessä käynyt esille.

Olisin kysynyt ministeriltä: Onko nyt kiinnitetty ministeriössä huomiota myös kotimaan teollisuuden tärkeiden kuljetusyhteyksien kunnossapitoon? Viittaaan Pieksämäki — Varkausrataosaan, jolla on jo kovat nopeusrajoitukset ja tiukat painorajoitukset. Kyseessä on suuri vientiteollisuuskaupunki, josta kohta rata rullataan.

Liikenneministeri **N o r r b a c k**: Arvoisa puhemies! Ei hallituksella ainakaan ole sen tyyppisiä suunnitelmia, joitten mukaan liikenne lakautettaisiin puolella verkostosta. Päinvastoin hallituksen tarkoitus on, että rataverkosto pidetään käytössä siinä laajuudessa, kuin meillä on rataverkosto tänä päivänä. Mutta kieltämättä on niin, että erät rataosuudet ovat huonossa kunnossa, ja parantamista voidaan ainoastaan rahalla aikaansaada.

Korostan vielä, että painopiste on selvästi siirretty rautatien puolelle tämän hallituksen aikana. Sen sijaan uusia maanteitä rakennetaan selvästi vähemmän eikä ensi vuoden budjettiehdotuksessa ole yhtään uutta maantietä. Tämäkin on selvä painopisteen siirto. Kuitenkin maantiever-

koston kunnossapitämiseen varataan suurin piirtein saman verran kuin tähän saakka eli pidetään kunnossa, mitä on, ja rakennetaan vähemmän uutta, ainakin maanteitä, kun liikennemäärät myös jonkin verran ovat supistuneet. Tämä on ollut liikennepoliittinen filosofia tämän hallituksen aikana.

Ed. P. Leppänen: Arvoisa puhemies! Minä olisin arvoisalta liikenneministeriltä kysynyt: Nythän meillä ajetaan myös henkilöliikennettä hyvin raskaalla kalustossa, joka rasittaa rataverkostoamme. Kun nyt Pieksämäellä on tehty kiskobussin prototyypin, tuleeko tämä jo tämän vuoden puolella koekäyttöön, koska se ei vaurioita niin paljon rataverkosta kuin onnettomuudet ovat antaneet aiheutta?

Liikenneministeri Norrback: Arvoisa puhemies! Minä en pysty vastaamaan kysymyseen aikataulusta. Vaikka minä en tiedä ihan täsmälleen, milloin se tulee käyttöön, minä olen esittänyt toivomuksen, että niin pian kuin suinkin vain on mahdollista.

Tämä prosessihan lähti liikkeelle puolitoista vuotta sitten, jolloin ryhdyttiin selvittämään kevyemmän kaluston hankintaa ja sitä, miten sitä voidaan kehittää. Tämä on tulos tässä vaiheessa. Yhdyn täysin siihen, että meillä on ollut liian raskasta kalustoa kyseisillä rataosuuksilla, joka myös on ollut hyvin kallista, ja näin ollen liikenne on ollut hyvin kannattamatonta. Jos kalusto on kevyempi, saadaan myös taloudellisempaa toimintaa ja voidaan ylläpitää liikennettä. Tämä on kuitenkin tavoite. Tämä ei nyt tietenkään merkitse sitä, että kaikkialla näin voidaan tehdä, ja on syytä muistaa, että totta kai linja-auto on joskus joustavampi, kun se kulkee maantietä pitkin ja voi tulla vaikkapa pihalle. Junalla on pieniä vaikeuksia siinä tapauksessa.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 138 Työttömyysturvan heikentäminen vuonna 1995

Ed. Stenius - Kaukonen: Arvoisa puhemies! Vaikka ministeri Norrback sanoi, että ensi vuoden budjettiesitystä ei ole vielä päätetty, valmistelut ovat pitkällä. Sosiaali- ja terveystieteiden pääluokan ehdotus on 3,5 miljardia markkaa suurempi kuin valtiovarainministeriön kehukset. Ministeri Viinanen on tunnetusti halu-

kas ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa leikkaamaan. Vähän aikaa sitten valmistui some-toimikunnan eli sosiaalisen toimikunnan esitys, jossa oli vaihtoehtoina ehdotettu esimerkiksi, että 130 päivän jälkeen ansiopäivärahaa pienennetään 20 prosentilla ja 500 päivän enimmäismäärää alennettaisiin asteittain 300 päivään. Ammatilliset keskusjärjestöt ovat ilmoittaneet, että ne eivät näistä asioista neuvottele. Haluaisin kuitenkin varmistaa:

Ei kai sosiaali- ja terveystieteiden osassa olla viemässä eteenpäin tämän tyyppisiä esityksiä työttömyysturvan heikentämiseksi eikä muitakaan esityksiä työttömyysturvan heikentämiseksi ensi vuonna?

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeri Huhtanen: Arvoisa puhemies! Me olemme tehneet oman esityksemme budjettivuotta 95 koskien, ja on totta, että tässä vaiheesta siitä on jossakin määrin ollut erilaista näkemystä valtiovarainministeriön kanssa, mutta kun asiaa käsitellään juuri tässä vaiheessa ja ollaan aivan alussa, on turha puhua siitä, mitä lopulliset esitykset ja valmistelut ministeriön sisällä ovat. Se esitys, joka on jätetty, ei sisällä tällaisia leikkauksia.

Ed. Stenius - Kaukonen: Arvoisa puhemies! Saanen kysyä ministeri Viinaselta myös: Ei kai hänellä ole suunnitelmia leikata sosiaali- ja terveystieteiden pääluokkaa työttömyysturvan osalta ensi vuonna? Kun katsoo hänen määrätietoista katsettaan, voi epäillä, että tällaisia suunnitelmia on.

Valtiovarainministeri Viinanen: Arvoisa puhemies! Aivan oikein arvattu. Minulla on kyllä suunnitelmia leikata kaikkia pääluokkia. Liikenneministeriö taitaa olla ainut ministeriö, joka on kehysissään pysynyt. Kyllä niin on, että kun meillä on budjettiesitykset toistakymmentä miljardia yli kehysten ja velanotto ensi vuonna tulee olemaan hyvinkin 70—80 miljardia markkaa, kellon pitäisi soida tässäkin talossa eikä kenenkään pitäisi yrittää lukita mitään tällaisia ratkaisuja. Kansa voi kii työttömyysvakuutusmaksujen nousun alla ja yrittäjät työttömyysvakuutusmaksujen korkeuden kanssa. Kyllä nämä asiat ovat sidoksissa toisiinsa. Etujen tasoa on leikatava, jotta näistä veron luonteisista maksuista päästään eroon.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 139 Kansaneläkemaksun alentaminen

Ed. N o r d m a n : Arvoisa puhemies, värderade talman! Julkisuuteen on tullut tieto siitä, että hallitus on päättänyt alentaa palkansaajien kansaneläkemaksua 1 prosentilla, mutta ei eläkeläisten vastaavaa maksua. Kysynkin:

Onko näin ja jos on, niin millä perustein, kun erilaisia tietoja on myös kuultu?

Valtiovarainministeri V i i n a n e n : Arvoisa puhemies! Kyllä se ratkaisu pitää sisällään sen, että molemmilta ryhmiltä tullaan maksua keventämään.

Ed. O. O j a l a : Arvoisa puhemies! Olisin samassa yhteydessä sitten kysynyt myös sekä sosiaaliministeri Huuhtaselta että ministeri Viinaselta: Onko nyt kuitenkin niin, että te aiotte jatkossa pitää yllä eläkeläisten kansaneläkevakuumaksua ylipäättänsä, koska tähän on hyvin outo tilanne? Tämä on uusi järjestelmä, joka on otettu käyttöön. Nimenomaan se, että eläkeläiset ovat jo aikoinaan maksaneet kansaneläkemaksunsa ja heiltä nyt edelleenkin eläkkeestä peritään kansaneläkemaksua, tuntuu vähän samalta kuin että työeläkkeestä pitäisi vielä maksaa työeläkemaksua eli jotakin kertymää.

Valtiovarainministeri V i i n a n e n : Arvoisa puhemies! Nyt on syytä palata hieman historiasa taaksepäin, minkä takia kansaneläkemaksua ylipäänsä korotettiin ja laitettiin eläkeläisille. Se oli siitä syystä, että kun indeksileikkausta ei aikanaan pystytty täällä toteuttamaan, sitä kautta otettiin tämä tulon korotus pois. Samanlainen operaatio toteutettiin, kun palkansaajille tuli PTEL, eivätkä ne tulon menetykset palkansaajitakaan ole pois lähteneet. Totean siihen, että niitä ihmisiä, jotka ovat maksaneet kansaneläkkeensä tai muun eläkkeensä, tässä yhteiskunnassa on varsin vähän. Kyllä eläkkeiden maksu perustuu pitkälti työssä olevien maksamiin maksuihin.

Sosiaali- ja terveysministeri H u u h t a n e n : Arvoisa puhemies! Kun me puhumme näistä maksuista, niin on muistettava, mihin niitä pääasiallisesti käytetään. Tätäkin maksua käytetään työttömyyden hoitoon. (Ed. Stenius-Kaukonen: Kansaneläkemaksujako?) Ylipäättänsä kerätään maksuja ja veroja, että pystymme hoitamaan tämän vaikean työttömyysturvaa-asian. Työttömyysturvamenothan ovat 30 miljardin luokkaa,

ja näin ollen sen rahoitus on tullut kerätä useamastakin lähteestä, niin verotuksesta kuin erilaisilla maksuilla. Olemme pyrkineet pitämään koko ajan huolta siitä, että maksurasitukset kohdentuvat samalla painoarvolla niin eläkeläisiin kuin palkansaajiin, ja siinä on onnistuttu kohtuullisen hyvin.

Ed. S t e n i u s - K a u k o n e n : Arvoisa puhemies! Kun ministeri Huuhtanen puhuu noin holtittomasti, niin on pakko tehdä tarkentava kysymys. Kansaneläkemaksut tilitetään Kansaneläkerahastoon ja laissa sanotaan, että niitä maksuja ei saa käyttää mihinkään muuhun tarkoitukseen. Kansaneläkelaitoksen valtuutettuna olemme kyllä pitäneet huolta siitä, että niitä ei muuhun käytetä. Mutta ymmärrän sen, että niitäkin on korotettu, jotta muita varoja jäisi muuhun käyttöön. Mutta tästä haluaisinkin nimenomaan kysyä:

Eikö työttömyyttä voitaisi pyrkiä alentamaan ja tätä kautta pienentämään työttömyysturvamenoja ja sitä kautta saamaan verorasitusta alhaisemmaksi?

Sosiaali- ja terveysministeri H u u h t a n e n : Arvoisa puhemies! Kyllä valtion budjetti ja verotulot ovat kytköksissä Kansaneläkelaitoksen rahastoihin. Koko ajan lähdetään siitä, että mikäli rahastoihin ei kerry riittävästi varoja, niin niitä kartutetaan valtion budjetin kautta. Tällä on selkeä budjettiyhteys Kelaan.

P u h e m i e s : Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 140 Vuoden 1995 valtion talousarvion laadintaa koskevat ohjeet

Ed. N i k i l a : Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto on tänään antanut ministeriöille ohjeet talousarvion laadintaan siltä osin, kuin kysymys on mahdollisesta Euroopan unionin jäsenyydestä. Olisin kysynyt valtiovarainministeri Viinaselta:

Sisältyykö näihin ohjeisiin mahdollisia uusia veroja tai verojen korotuksia ja kuinka suuresta summasta on kysymys, kun tämä jäsenyyttä koskeva talousarvio valmistuu? Kuinka paljon se sisältää mahdollisesti lisää rahaa valtion budjettiin?

Valtiovarainministeri V i i n a n e n : Arvoisa puhemies! Ei se ohje, mikä tänään on käsitelty,

sisällä mitään sen tyyppisiä linjauksia, vaan se on enemmänkin karkeasti sanoen tekninen ohje, mille momenteille ja millä tavalla kansallisia ja EU:sta tulevia rahoja kirjataan. On eri juttu, mitä budjetin tulo- ja menopuolella tehdään. Se on budjettiriihen asia, joka tapahtuu elokuussa. Mutta mitään ed. Nikulan esittämiä asioita tähän ei sisälly.

Ed. Nikula: Arvoisa puhemies! Kun on näin suuresta asiasta kysymys kuin jäsenyydestä Euroopan unionissa, jonka taloudellisista vaikutuksista on hyvin erilaisia näkemyksiä, niin eikö ole vähän myöhäistä jättää kaikkien näiden asioiden ratkaiseminen muutaman päivän budjettiriihen varaan? Eikö olisi parempi antaa ministeriöille selkeät määrärahoja ja mahdollista verotusta koskevat ohjeet hyvissä ajoin?

Valtiovarainministeri Viinanen: Rouva puhemies! Niin kuin sanoin, tämä on lähinnä tekninen ohje, miltä pohjalta budjetti tullaan laatimaan. Kyllähän tietysti ministeriöillä on omisa esityksissään tiettyjä asioita, mutta veroasiat kuuluvat minun esittelemieni asioihin ja niitä ei ole tässä yhteydessä käsitelty. Perinteisesti ne tullaan käsittelemään budjettiriihessä. Siellä käsitellään muitakin suuria asioita. Ei tämä millään tavalla siitä poikkea.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 141 Ilomantsin Pampalon kultaesiintymän hyödyntäminen

Ed. Laakkonen: Rouva puhemies! Osoitan kysymykseni ministeri Kääriäiselle. Ilomantsin Pampalon kultaesiintymää on GTK:n toimesta tutkittu 12 vuotta. Kultaa löytyy kymmenestä eri paikasta. Louhittavaa kiveä on arvioitu olevan 0,5:stä lähes 1 miljoonaan tonniin ja keskipitoisuus on 4—7 grammaa tonnilta. Ministeriöille onkin annettava tässä yhteydessä kiitokset siitä, että Ilomantsin esiintymä sai lisämäärärahaa tutkimuksiin tälle vuodelle 2,5 miljoonaa markkaa. Tämän avulla GTK saattoi suorittaa loppuun esiintymää koskevat tutkimuksensa. Nyt esiintymää koskevat raportit on jätetty KTM:lle jatkotoimenpiteitä varten. Kysynkin:

Missä vaiheessa Ilomantsin kultaesiintymän käsittely on KTM:ssä tällä hetkellä?

Kauppa- ja teollisuusministeri Kääriäinen: Arvoisa puhemies! Tämä on siinä vaiheessa, että olemme järjestäneet, niin kuin asiaan kuuluukin, tarjouskilpailun eli tämä asia on edennyt jo tutkimusvaiheesta seuraavaan askeleeseen. Kysymme halukkailta, mitä he ovat valmiita tästä esiintymästä käytännössä maksamaan ja mitä sille tekemään.

Minä haluaisin kuitenkin varoittaa nyt Pohjois-Karjalan väkeä siitä, että liian suuria toiveita ei sittenkään ladattaisi tämän esiintymän arvoon. Sehän on tietysti jo sinällään ihan hyvä, ei siinä mitään, mutta liian korkeita odotuksia ei pidä kuitenkaan asettaa tämän esiintymän hyödyntämisen arvoon. Mutta vastaus kysymykseen on se, että tarjouskilpailu on jo käytännössä meillä.

Ed. Laakkonen: Arvoisa rouva puhemies! Me Pohjois-Karjalassa kyllä elättelemme toiveita, että uusi kultakaivos sinne avattaisiin. Kysyn tarjouskilpailusta:

Kuinka monelle kaivosyhtiölle tarjouspyynnöt on lähetetty ministeriöstä?

Kauppa- ja teollisuusministeri Kääriäinen: Arvoisa puhemies! Aika monelle, mutta on hyvin ymmärrettävää, että emme halua ryhtyä kertomaan julkisuuteen, kuinka moni ja mille yhtiöille tarjous on mennyt, koska jokainen tarjoaja on hieman varpaillaan ja tässä halutaan saattaa jokainen tarjoaja tekemään KTM:lle ja valtiolle mahdollisimman hyvä tarjous. Kilpailu on aito.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 142 Käräjäoikeuksien rajat

Ed. Vistbacka: Arvoisa puhemies! Kihlakuntajakouudistus on vireillä, ja keskuspaikkoja etsitään. Kun käräjäoikeus uudistus tehtiin, rajat ovat kihlakuntien osalta erilaiset kuin käräjäoikeuksien osalta. Tämä tulee varmasti aiheuttamaan käytännössä ongelmia nimenomaan syyttäjälaitoksen osalta. Olisin tiedustellut arvoisalta oikeusministeriltä:

Onko oikeusministeriössä pohdittu uudelleen nimenomaan käräjäoikeusrajojen tarkistamista vastaamaan kihlakuntien rajoja, jotta syyttäjän toimi voisi toimia paremmin?

Nykyisen tilanteen mukaan yhdessä kihlakunnan virastossa voi olla kahteen eri käräjä-

oikeuteen kuuluvia asioita, ja se vaikeuttaa tilannetta.

Oikeusministeri J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Ed. Vistbackalle haluan todeta, että oikeusministeriössä ei ole tällä hetkellä selvitetty tarvetta muuttaa muutama vuosi sitten vahvistettuja käräjäoikeuksien rajoja. Mikäli tulevaisuudessa on tarvetta koordinoida tätä, se täytyy aikanaan katsoa.

Ed. V i s t b a c k a : Arvoisa puhemies! Haluan arvoisalle oikeusministerille todeta, että käytännön työssä olen itse joutunut olemaan sellaisessa nimismiespiirissä, joka on kuulunut entisaikaan kahteen eri tuomiokuntaan. Tiedän, mitkä ongelmat todellisuudessa ovat. Toivoisin, että oikeusministeriössä otettaisiin syyttäjiin yhteyttä ja lähdetäisiin selvittämään tätä tilannetta. Se on nimittäin myöhäistä sen jälkeen, kun tilanne on päässyt käsistä.

Oikeusministeri J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Haluan todeta, että tällaisia ongelmia kyllä on esiintynyt, mutta ne eivät ole olleet ylitsepääsemättömiä milloinkaan.

Ed. L a a k k o n e n : Rouva puhemies! Kihlakuntauudistuksesta puheen ollen oikeusministeriössä ollaan valmistelemaan ns. kompromissiesitystä, jolla romutettaisiin eduskunnan tahto asiassa. Kysyn oikeusministeri Jäätteenmäeltä:

Halutaanko asiassa todella edetä niin, että eduskunnan ja hallintovaliokunnan tahdon yläkävällään ja otetaan käyttöön kompromissiesitys, joka romuttaisi myös yhden luukun periaatteen, jota olemme lähteneet rakentelemaan kihlakunta-asiassa?

Oikeusministeri J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Tänä päivänä on päädytty siihen, että kihlakuntauudistus ei etene sillä tavalla, että se astuisi voimaan 1.1.1995, vaan vasta 1.1.1996. Valmistelussa on kyllä tarkoitus noudattaa eduskunnan päätöksiä.

Sisäasiainministeri P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! On totta, että eduskunta paikallishallintolakia valmistellessaan määritteli aika selkeästi linjaukset, miten yhtenäisvirastoajatukseen rakentuva kihlakuntauudistus tulisi käytännössä toteuttaa.

On kuitenkin käynyt niin, että käytännön toteutukseen liittyvien eräiden lakien, mm. syyttä-

jä- ja ulosottotointa koskevien lakien, käsittely eduskunnassa ei ole vielä lainkaan alkanut. Muun muassa tästä syystä ja vähän siitäkkin joutuen, että eri intressitahojen välillä on aika lailla suoraan sanoen erilaisia käsityksiä käytännön toteutustavasta, yhteisesti on nyt päädytty siihen, että toteuttamisaikataulua siirretään vuodelle. Puitelakikin lähti siitä, että aikaisin toteuttamisajankohta olisi 1.1.1995. Se voidaan toteuttaa myöhemminkin. Nyt ollaan päätyvässä siihen, että toteutus lähtisi liikkeelle vasta 1.1.1996.

P u h e m i e s : Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 143 Veitsiluoto Oy:n säilyminen itsenäisenä yhtiönä

Ed. T e n n i l ä : Rouva puhemies! Helsingin Sanomien taloussivuilla muutama viikko sitten Veitsiluoto liitettiin Metsäliittoon. Nyt voimistuvat huhut siitä, että se on menossa Enson osaksi. Minä pyydän kauppa- ja teollisuusministeriltä nyt hyvin selkeätä kannanottoa, koska nämä spekulatiot häiritsevät yhtiön toimintaa ja toisaalta hermostuttavat suuresti pohjoista, jolle Veitsiluoto on äärimmäisen tärkeä.

Kauppa- ja teollisuusministeri K ä ä r i ä i n e n : Arvoisa puhemies! Pelko, johon ed. Tennilä viittaa, on ihan turha. Ylipäätään ei pidä uskoa kaiken maailman lehtijuttuja, ei sillä puolella eikä tälläkään puolella.

Veitsiluodon tilanne on nyt koko ajan onneksi menossa vahvasti hyvään suuntaan. Tämä pohjoisen metsäyhtiö pystyy maksamaan velkojansa vähitellen pois ja vahvistamaan omavaraisuuttaan. Se myös mahdollistaa sen, että Veitsiluodolla on silloin mahdollisuuksia todella toimia itsenäisenä, nimenomaan pohjoisen Suomen metsäyhtiönä.

Ed. T e n n i l ä : Rouva puhemies! Tämähän oli todella hyvä vastaus. Mutta että tämä asia olisi loppuun käsitelty, täsmennän vielä:

Onko Veitsiluoto Oy pohjoinen itsenäinen valtioyhtiö niin kauan, kun Seppo Kääriäinen on kauppa- ja teollisuusministeri?

Kauppa- ja teollisuusministeri K ä ä r i ä i n e n : Arvoisa puhemies! Saatan olla poliittinen vainaja vaikka tällä hetkellä taikka huomispäivänä; parempi kun ei kytketä Veitsiluodon tulevaisuutta yhden ministerirukan tulevaisuuteen.

Kyllä minulla on sellainen kuva, että Veitsiluoto on nyt vahvalla nousun tiellä ja se todella mahdollistaa sen, että Veitsiluoto voi toimia nimenomaan itsenäisenä pohjoisena metsäyhtiönä.

P u h e m i e s : Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 144 Samaa sukupuolta olevien parisuhteen rekisteröiminen

Ed. P y k ä l ä i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ruotsin parlamentti hyväksyi samaa sukupuolta olevien rekisteröidyn parisuhteen tiistaina 7 päivänä kesäkuuta. Saman tyyppinen laki on voimassa myös Tanskassa, Norjassa ja Grönlandissa. Suomessa asiaa on käsitelty mm. keväällä 1992 oikeusministeriölle luovutetussa perhetuomikunnan mietinnössä. Tässä mietinnössä toimikunta esittää, että olisi käynnistettävä lainvalmistelu, joka tähtää siihen, että samaa sukupuolta olevat voisivat niin halutessaan rekisteröidä parisuhteensa ja siten liittyä normistoon, joka on olemassa parisuhteissa esiintyviä oikeusongelmia ja parisuhteen purkautumistapauksia varten. Kysyn oikeusministeri Jäätteenmäeltä:

Mihin toimenpiteisiin oikeusministeriössä on ryhdytty toimikunnan esityksen toteuttamiseksi, ja milloin hallitus aikoo antaa muiden Pohjoismaiden mallin mukaisen esityksen laiksi samaa sukupuolta olevien parisuhteiden rekisteröimisestä?

Oikeusministeri J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Asiaa koskevaa yksityiskohtaista lainvalmistelua oikeusministeriössä ei ole jatkettu sen jälkeen, kun tämä mietintö on runsas vuosi sitten luovutettu, eikä oikeusministeriössä ilmeisesti tulla sitä jatkamaan, niin että se ehdittäisiin ainkaan näille valtiopäiville antaa.

Eduskunnassa on parhaillaan lakivaliokunnassa vireillä asiaa koskeva aloite, joten asia on myös eduskunnan omassa käsissä.

Ed. P y k ä l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Katsooko arvoisa ministeri, että tämä ns. marginaaliryhmä ja heidän oikeuksiensa järjestäminen on vähäpätöisempi asia kuin täällä käyty kädenvääntö saman suuruisen joukon, maatalousväestön, etujen turvaamisesta, joka köydenveto on johtamassa koko maan hallituskriisiin?

Oikeusministeri J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Vastaukseni ei sisältänyt mitään

arvokannanottoa vaan ainoastaan sen, että asian tiimoilta ei ole mietinnön luovuttamisen jälkeen suoritettu jatkovalmistelua.

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Kun oikeusministeri viittasi kuitenkin lakivaliokunnassa jo olevaan edustaja-aloitteeseen ja kun Ruotsissa tämä kehittäminen meni juuri tältä pohjalta, onko oikeusministerin vastaus käsiteltävä siten, että oikeusministerille sinänsä sopii se, että eduskunnassa edetään Ruotsin mallin mukaisesti?

Oikeusministeri J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Jos ed. Halonen haluaa kannanottoani siitä, voiko lakivaliokunta asiaa käsitellä, sehän on luonnollisesti lakivaliokunnan omassa käsissä eikä oikeusministeri voi sanoa siihen kielteistä eikä myönteistä. Lakivaliokunta tekee itse päätöksen, ottaako se asian käsittelyyn ja jatkaako sen käsittelyä.

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Kuten kaikki tietävät, hallitusryhmiä koskevat kuitenkin tietynlaiset pelisäännöt. Tiedetään, että ne ovat myös tällä hetkellä olleet tavallaan esteenä sille, ettei avioliitossa tapahtuneen väkisinmaakaamiasian yhteydessä käsitelty tätä homoparieni asiaa. Se oli nimenomaan ehtona, että päästiin eteenpäin, joten mielestäni olisi nyt aiheellista antaa jonkin näköinen vihreä, keltainen tai punainen valo sille, että jos lakivaliokunta ottaa tämän käsittelyynsä, tuleeko se olemaan lakivaliokunnan käsittelyssä vai tuleeko hallitus puuttumaan jossakin vaiheessa asian käsittelyyn.

Oikeusministeri J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Jos lakivaliokunta päättää ottaa sen käsittelyyn, se tietysti riippuu lakivaliokunnan jäsenistä ja eduskuntaryhmistä.

P u h e m i e s : Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 145 Polkupyöräilijöiden onnettomuuksien vähentäminen

Ed. K a l l i s : Rouva puhemies! Esitän kysymykseni liikenneministeri Norrbackille, joka on tunnetusti innokas polkupyöräilyn kannattaja. Tilastojen mukaan polkupyöräilijä on varsin monessa liikenneonnettomuudessa osallisena ja 100 pyöräilijää menehtyy vuosittain ja 20 000 vammautuu. Tämän päivän lehdessä kerrottiin

toimenpiteistä, joihin olisi erään tahon mielestä ryhdyttävä, jotta kuolonuhrien määrä voitaisiin puolittaa. Kysyn liikenneministeriltä:

Aiotaanko ryhtyä toimenpiteisiin?

Liikenneministeri Norrback: Arvoisa puhemies! Olen iloinen siitä, että minun suurin vapaa-ajan harrastukseni — olen ollut pyöräilemässä kaksi kertaa tänä vuonna — herättää huomiota.

Mutta jos palataan asian vakavaan puoleen, niin mehän investoimme aika paljon kevyen liikenteen väyliin. Niitähän rakennetaan aika paljon, jotta polkupyöräilijöillä olisi omia pyöriteitä. Tämä on eräs tapa, mutta totta kai tämä on asenteista aika paljon myös kiinni. Me yritämme kampanjoiden kautta ja muuten levittää tietoa siitä, että kypärän käyttö on hyvin tärkeää. Pari — kolmekymmentä ihmishenkeä voidaan pelastaa vuodessa ainakin, jos kaikki käyttäisivät kypärää.

Sen lisäksi on myös kai syytä kiinnittää huomiota siihen, että pyöräilijät käyttävät jalkakäytäviä aika suruttomasti eli jalankulkijat myös kärsivät siitä, että polkupyöräily on lisääntynyt. Mehän tiedämme, että jalkakäytävällä saa ajaa, jos on alle 12-vuotias. Meillä on harvinaisen paljon aikuisen näköisiä alle 12-vuotiaita tässä maassa. Tämä on minusta eräs erittäin suuri ongelma.

Ed. Hassi: Arvoisa puhemies! Jokin aika sitten mietintönsä jättäneen valtakunnallisen polkupyöräilytoimikunnan arvion mukaan, jos pyöräily voitaisiin kaksinkertaistaa Suomessa, sen terveyttä lisäävät vaikutukset olisivat niin suuret, että terveydenhoitokustannuksia voitaisiin vuosittain säästää jopa satoja miljoonia. Tämä vinkkinä ministeri Viinaselle. Mutta varsinaisesti ministeri Norrbackille, kun hän puuttui jalkakäytävillä pyöräilyyn. Olen itse kaupungista, jossa tämä on yhä kasvava ongelma ja johtuu siitä, että keskustasta pyörätiet kerta kaikkiaan puuttuvat.

Onko ministeriössä suunnitelmia lainsäädännön kehittämiseksi siten, että taajamille asetetaan velvoite tarjota myös pyöräilijöille asiaan kuuluvat väylät?

Liikenneministeri Norrback: Arvoisa puhemies! Kehitys menee oikeastaan päinvastaiseen suuntaan eli vahvistetaan kuntien päätäntävaltaa. Tämä on kaavoitusasia tällä hetkellä. Kun ed. Hassi myös istuu Tampereen valtuustos-

sa, niin tämä on aihetta ottaa sielläkin esille. (Ed. Hassi: Olen ottanut!)

Mutta tämä pyöräilyohjelma on minusta myös hyvin tärkeä, ja seurataan tiiviisti, mitä sen pohjalta tapahtuu. Kyllä minusta voidaan valita vähän paremmin harkiten kulkuneuvoja tässä maassa. Muistaakseni 30 prosenttia kaikista automatkoista on lyhyempiä kuin 2—3 kilometriä. Eli harkinnalle ja järjestykselle olisi enemmän tilaa. Minä olen sitä mieltä, että autoja tarvitaan tässä maassa, ei siinä mitään, mutta olisi hyvä, jos harkittaisiin vähän tarkemmin. Siinä tarvitaan kyllä kasvatusta ja informaatiota aika paljon.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 146 Rakennuslain uudistaminen

Ed. Myller: Arvoisa puhemies! Julkisuudessa on ollut esillä, että rakennuslaista on hallituksessa tai ainakin kahden ministerin kesken saatu jonkinlainen selvyys, eli ministeri Rusanen ja ministeri Isohookana-Asunmaa ovat keskenään sopineet, että rakennuslaki viedään jossakin muodossa läpi.

Kysyisin ensinnäkin: Onko muu hallitus sitoutunut sen muotoisen rakennuslain läpiviemiseen, joka julkisuudessa on ollut näiden kahden ministerin sopimana?

Kysyisin vielä lisäksi: Millä tavalla tässä mallissa, joka ilmeisesti lähtee siitä ajatuksesta, joka korostaa yksipuolisesti kuntien mahdollisuutta puuttua kaavoitukseen, otetaan huomioon ne kansainväliset sopimukset, jotka tulevat esimerkiksi biodiversiteettisopimuksesta?

Ministeri Rusanen: Arvoisa puhemies! Haluaisin yhtyä kollega Kääriäisen äskeiseen kommenttiin, että ei pidä uskoa kaikkea, mitä lehtiin on kirjoitettu. Rakennuslain uudistaminen on hallitusohjelmaan kirjattu tavoite. Valmistelutyötä on jatkettu tai hoidettu pitkin näitä vuosia ja kuukausia. Ihan viime vaiheessa asian valmistelun johtaminen on siirtynyt alaisuuteeni. Olen käyttänyt jatkovalmistelut ripeästi, ja asiasta tullaan informoimaan heti, kun meillä on vähän enemmän mustaa valkoisella.

Ed. Myller: Arvoisa puhemies! Onko vastaus tulkittava niin, että mitään sopimusta keskuksen ja kokoomuksen välillä hallituksessa ei

ole siitä, miten ja missä muodossa rakennuslaki viedään läpi?

Ministeri R u s a n e n : Arvoisa puhemies! Luonnollisesti on käyty keskusteluja niistä periaatteista ja kulmakivistä, miltä pohjalta valmistelutyötä tehdään. Keskustapuolueen ministeriryhmässä asia kuuluu ministeri Isohookana-Asunmaan vastuulle ja seurantaan, ja hänen kanssaan, niin kuin monien muidenkin tahojen kanssa, on alustavia keskusteluja käyty.

P u h e m i e s : Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 147 Ministeri Salolaisen tuleva toiminta EU-jäsenhakemuksen käsittelyssä

Ed. U k k o l a : Arvoisa puhemies! Ministeri Salolainen ansaitsee kunnioituksen siitä, että noudattaa länsimaisia menettelytapoja eikä suomalaisia traditioita omista päätöksissään. Vaikka ministerit ovat nyt vakuuttaneet, että lehtiin ei ole uskomista, niin eräässä arvovaltaisessa saksalaisessa lehdessä kuitenkin epäiltiin, että ministeri Salolaisen päätös voi vaikeuttaa koko EU-prosessin laajentumista.

Onko tällaisia viestejä, ministeri Salolainen, tullut ulkomailta, että teidän päätöksenne vaikeuttaisi työtänne viedä EU-prosessi Suomen osalta loppuun? Ja oletteko te tosissanne, kun sanotte — vaikka olette tunnustanut, että olette epäonnistunut puheenjohtajana — että voitte kuitenkin edelleen jatkaa EU-asioista vastaavana toisena ministerinä hallituksessa?

Ministeri S a l o l a i n e n : Arvoisa puhemies! Jos neljän Efta-maan liittyminen EU-jäseniksi on kiinni siitä, minkälaisia päätöksiä minä teen kokouksessa, niin sitten se hanke on niin löysällä pohjalla, että sietää vaikka kaatua. Toisin sanoen vakavasti sanottuna: Ei tällä ole mitään merkitystä. Jälleen joudun toteamaan, mitä täällä on jo moneen kertaan todettu, ei pidä uskoa kaikkia juttuja, mitä lehdissä kirjoitetaan.

Minun eroni kokouksen puheenjohtajan paikalta ei missään tapauksessa johdu näistä kysymyksistä, ei kansallisesta paketista eikä EU:hun liittyvistä kysymyksistä, vaan siitä kysymyksestä, joka liittyy suomalaiseen verotukseen, ja niistä ristiriidoista, jotka tässä suhteessa ovat vallinneet myös puolueen omien ministereiden kesken. Tämä on pelkästään ja ainoa syy siihen. Toisin sanoen ei tule millään tavalla uskoa tämän

kaltaisiin spekulatioihin, että tällä olisi mitään vaikutusta EU-ratkaisuun. Se etenee omaa laatuaan, ja sitä työtä teen määrätietoisesti tässä hallituksessa ministerinä pysyen ja todella määrätietoisesti.

Ed. U k k o l a : Rouva puhemies! Uskallan olla hieman eri mieltä siitä, onko kokouksessa ristiriitoja siinä, miten EU-ratkaisuun suhtaudutaan. Siitähän tässä kysymys oli, koska ensiksi-kin pääministeri oli kytkenyt maatalouspaketin ja EU-ratkaisun ja sitten te olette kytkenyt EU-ratkaisuun vielä verotuksen. En tiedä, kuka tässä on epäonnistunut, mutta minä kysynkin: Erosiko hallituksesta väärä ministeri?

Ministeri S a l o l a i n e n : Arvoisa puhemies! Ei tähän oikeastaan enää kannattaisi tässä yhteydessä puuttua. Mitä tulee verotukseen ja EU:hun, ei verotuskysymyksellä ollut mitään merkitystä EU-ratkaisuun. Oli kysymys hallituksen neuvottelusta, jossa keskusteltiin monista asioista. Keskusteltiin verotuksesta, valtionosuuksista ja kansallisesta paketista. Niinhän usein tapahtuu, että keskustellaan monista asioista samoissa neuvotteluissa. Eli tällä ei ole mitään merkitystä tämän asian kanssa.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Arvoisa puhemies! Tapahtumat ja tilanteet hallituksessa ja hallituspuolueissa sekä niiden ristiriitaisuus, epävarmuus ja epäjohtonmukaisuus ovat aiheuttaneet kuitenkin reaktioita myös meidän taloutemme kannalta kielteiseen suuntaan. Viittaa esimerkiksi korkokehitykseen tältä osin. Hallitushan on lähtenyt siitä, ainakin näin olen ymmärtänyt, että ainoa ase lamaa vastaan hallituksella on ollut ns. korkoelvytys.

Kantaako hallitus vastuuta maamme korkokehityksestä nyt ja tulevaisuudessa?

Valtiovarainministeri V i i n a n e n : Arvoisa puhemies! Kyllä korkokehityksestä on syytä olla huolissaan. Siinä on tietysti kotimaisia ja ulkomaisia syitä. Kansainvälinen korkokehitys on ollut nousussa, ja valitettavasti näyttää olevan niin, että täällä Euroopan lajitamaalla tuo kehitys vain kertaantuu ja korotukset ovat vielä suurempia. Ruotsin tilanne vaikuttaa Suomeen erityisen voimakkaasti, mutta on meillä kotoisiakin syitä. Niitä on epävarmuus nimenomaan sen suhteen, kuinka hyvin hallitus tulee kestäämään budjettiraameissa. Siinä on oppositiolla erinomainen tuen mahdollisuus alhaisemmalle korkokehityk-

selle. Myös ammattiyhdistysliike on avainasemassa sallimalla sellaisia leikkauksia, joilla kehyyksiin tullaan pääsemään. Kyllä tämä on vakava kansallinen kysymys.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Minut vieteltiin tähän kysymykseen. Suomessa on taloudessa tiettyjä vihreitä oraita näkyvissä, ja meillä on korkokehitys kohtuullinen, jos katsotaan vuosi puolitoista taaksepäin. Myös ulkoinen lainansaanti ilmeisesti valtionalouteen on turvattu kohtuullisella korolla, niin näyttää olevan. Siis jotakin positiivisia näkymiä on.

Ministeri Viinanen, jos hallitus kaatuu ensi viikon äänestyksessä, mikä merkitys sillä on näihin asioihin, maan talouden kehitykseen, korkoihin, ulkoa saatavan rahan hintaan ja yleensä sen saamiseen? Mihin suuntaan tämä kääntyy? Minä en ota kantaa tähän, pitääkö hallituksen kaatua vai ei, mutta suora kysymys tästä asiasta. Se kiinnostaa varmasti monia, ja kysytään se suoraan.

Valtiovarainministeri Viinanen: Arvoisa puhemies! Vastataan myös suoraan. Käsitteksi on vankka siinä suhteessa. Jos tuo äänestys on Suomen kannalta kielteinen, sillä tulee olemaan erittäin kielteiset vaikutukset Suomen talouden kehitykseen, tulee olemaan kielteinen vaikutus korkotasoon, jonka tiedetään tappavan tämän orastavan kasvun. Se luo myös epävarmuutta ulkomaisten sijoittajien silmissä siitä, mikä Suomen asema Euroopassa tulee jatkossa olemaan. Näin ollen katson, että eduskunta on todella vastuullisen ratkaisun edessä, jossa ainakaan pienillä ja keveillä perusteilla ei pidä lähteä tätä hanketta kaatamaan, koska siinä mitataan Suomen uskottavuus ja tulevaisuus mitä keskeisimmällä tavalla.

Ed. Ukko: Arvoisa puhemies! Kokouksen sisäinen tilanne on kyllä yksi osasyihin, minkä vuoksi tällä hetkellä ollaan tässä tilanteessa. Mutta kun puhe oli näitten päätösten vaikutuksesta Suomen taloudelliseen kehitykseen, olisin kyllä jatkanut ja kysynyt ministeri Viinaselta:

Valmistelee ko hallitus tietyllä tavalla poikkeusvaltuuksien käyttöön ottamista ensi syksynä, joilla jäädytettäisiin niin hinnat, korot kuin palkatkin?

Valtiovarainministeri Viinanen: Rouva puhemies! Ei hallitus sellaisia valmistelee. Kyllä

nyt voisi kuvitella, että Suomesta sentään järki löytyy muutenkin tehdä sellaisia päätöksiä, että taloudellinen kehitys voidaan turvata, se orastava kasvu. Ei tällaisella säännöstelytaloudella taikka poikkeuslailla muuta kuin lisätään epävarmuutta ja sitä käsitystä, että Suomessa ei asioita pystytä yhteisymmärryksessä hoitamaan. Tässä ovat, niin kuin sanoin, kaikki etujärjestöt, eduskunta, kaikki päätöksentekijät kyllä aivan keskeisessä asemassa, minkälainen Suomen tulevaisuus tulee olemaan.

Puhemies: Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 148 Kunnallislain uudistaminen

Ed. Rajamäki: Arvoisa puhemies! Kunnallislakikomitean työn piti johtaa varsin ripeästi kunnallislain kokonaisuudistamiseen niin, että se vastaisi joustavan hallinnon järjestämisen periaatteita ja ehkä myös esteellisyys-, vaalikelpoisuus- ja monet muut säännökset saataisiin nykyaikaiselle tolalle ja myös kunnallistalouden tietyt toimintatavat selkiytymään. Nyt tätä esitystä ei ole, ministeri Pekkarinen, teidän lupauksistanne huolimatta tänne eduskuntaan ilmeisesti vielä tullut.

Mitkä syyt tätä esittelyä ja eduskuntaan esittämistä ovat hidastaneet ja miten aiotaan nyt tämän lain uudistamisen kanssa menetellä?

Sisäasiainministeri Pekkarinen: Arvoisa puhemies! Kuntalakiuudistukselle alun perin kaavailtu, sanotaan, nopein aikataulu lähti siitä, että lakiesitykset voisivat olla eduskunnan käsittelyssä vielä tämän kevätistuntokauden aikana. Hanke on edennyt aika tarkasti kaavailun suunnitelman mukaan. Hallinnon kehittämisen ministerivaliokunta käsittelee huhtikuussa, muistini mukaan huhtikuun alkupäivinä, tämän lakikokonaisuuden. Hallitus iltakoulussaan puolestaan käsittelee uudistusta kolme neljä viikkoa sitten ja hyväksyi pääpiirteissään sellaiseen sen uudistusesityksen. Muutama yksityiskohtiin iltakoulukäsittelyssä vielä kajottiin, mutta mitään isompaa muutosvaadetta ei esitetty. Sillä tavalla iltakoulu hyväksyi, että ei enää edellytetty asian palaavan uudelleen hallituksen piiriin.

Tarkoitus onkin, arvoisa puhemies, että tämä lakikokonaisuus todella tulisi tämän kevätistuntokauden aikana vielä eduskunnalle. On ilman muuta selvää, että eduskunta ei ennätä aloittaa

sen lakiesityksen käsittelyä. Mutta on aivan varmaa se, että syksyllä eduskunnan palatessa lakiesitys on eduskunnan käsissä.

P u h e m i e s : Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 149 Kansallis-Osake-Pankin erityistilintarkastus

Ed. V ä h ä n ä k k i : Arvoisa puhemies! Olin osoittanut kysymyksen ministeri Kääriäiselle. Mahtaako hän enää olla paikallakaan? Siinä tapauksessa kysyn ministeri Jäätteenmäeltä:

Kun nähtävästi populistisista syistä — äskettäin siitä kerrottiin lehdistä — olette vaatimassa Kansallis-Osake-Pankkiin erityistilintarkastusta, aiotteko viedä asiaa eteenpäin konkreettisemmin kuin pelkästään jonkun puheen yhteydessä, jolloin tällainen toivomus esitettiin?

Oikeusministeri J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Olen hyvin useasti eduskunnassakin ottanut esille erityistarkastuksen, varmasti joka ikinen kerta, kun pankkitukiasioita on täällä käsitelty. Asiasta on keskusteltu myös Vakuusrahaston hallintoneuvostossa, mutta ne keskustelut ovat salaisia, joten niitä en voi täällä tarkemmin tuoda esille.

Olen sitä mieltä, että erityistarkastus olisi tarpeen, ja perustelen sitä myös sillä, että kaikkia pankkeja tulisi kohdella yhdenmukaisella tavalla. Eduskunta on viime vuoden lopulla hyväksynyt päätöksen siitä, että Kansallis-Osake-Pankille, SYPille ja OKOlle myönnetään mahdollisesti myöhemmin valtion takauksia, jos ne niitä tarvitsevat. Tämän päätöksen perusteella erityistarkastus on suoritettu Suur-Helsingin Osuuspankissa ja Pohjolan Osuuspankissa, mutta ei sen sijaan Kansallis-Osake-Pankissa eikä SYPissä. Minusta, kun on sama päätös pohjana, kaikkia pankkeja pitäisi kohdella aivan samalla tavalla.

Ed. V ä h ä n ä k k i : Arvoisa puhemies! Olin kysynyt vielä: Onko nyt ajateltavissa, että niissä salaisissa keskusteluissa virkamiehet ovat ylikävelleet ministerin, koska hän ainoastaan toivoi, niin kuin viimeisessä lauseessa todettiin?

Oikeusministeri J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Silloin kun näitä keskusteluja on käyty Vakuusrahastossa — ne ovat salaisia — en ollut vielä ministeri.

Ed. G u s t a f s s o n : Arvoisa rouva puhemies! Aivan niin kuin ministeri Jäätteenmäki totesi, hän kansanedustajana toimiessaan oli erityisen aktiivinen ja aloitteellinen tässä asiassa. Omalta kohdaltani ainakin kunnioitan sitä aktiiviteettia, joka tässä asiassa on ollut. Olen ymmärtänyt, että KOPin pääjohtaja Voutilainen ei ole erityisemmin asiasta innostunut, pikemminkin voimakkaasti vastustanut erityistarkastusta. Tästä tulee äkkiä mieleen se, että tässä on jotain peiteltävää, jotain sen tyyppistä:

Onko ministeri tehnyt itse siitä jotain johtopäätöksiä, että tarkastuksia ei sinne haluta?

Oikeusministeri J ä ä t t e e n m ä k i : Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan todeta, että erityistarkastuksia tehdään kahdesta syystä: ensinnäkin vastuukysymysten selvittämiseksi, mutta toiseksi aivan yhtä tärkeä syy on se, että niistä tulisi sellaista hyödyllistä tietoa, jonka perusteella pankit voivat muuttaa päätöksentekomuotojaan ja sitten pyrkiä hallitsemaan riskejään entistä paremmin.

Ruotsissa kaikissa viidessä suuressa pankissa erityistarkastus on tehty. Sekä pankit, Ruotsin vakuusrahasto että eduskunta, sanotaanko kaikki valtion edustajat, ovat hyvin tyytyväisiä tarkastusten tuloksiin. Siellä tarkastuksia ei ole pelätty. Tietysti itse kullekin varmaan herää ajatuksia, jos hyvin voimakkaasti ja joskus asiattominkin perustein vastustetaan tarkastuksia.

P u h e m i e s : Kysymys on loppuun käsitelty.

N:o 150 Perämeren satamien ja Murmanskin liikenneyhteydet

Ed. R a s k : Rouva puhemies! Perämeren satamista kehitellään uutta kuljetusreittiä Venäjälle eli Murmanskista Meri-Lapin kautta Eurooppaan. Tällä reitillä saattaisi kulkea jo ensi vuonna 2 miljoonaa tonnia tavaraa, ja se toisi arviolta 200 miljoonaa markkaa, sievoiset lisätulot, Lapille ja myös muulle Suomelle. Hanke edellyttää rautatieinvestointeja mutta myös satamainvestointeja. Sen tähden kysyn ministeri Norrbackilta:

Miten liikenneministeriössä on valmistauduttu lisääntyviin kuljetuksiin, että niistä voitaisiin satamissa huolehtia, ja toisaalta onko liikenneministeriössä suunnitelmia Kemin Ajoksen sataman 10-metrinen väylän syventämiseksi 11 metriin?

Liikenneministeri N o r r b a c k : Arvoisa puhemies! Satamatoimintahan on yksityisten ja kuntien toimintaa. Valtiohan on tukenut investointeja aikaisemmin korkotuella, mutta se on nyt valitettavasti poistettu laman johdosta. Minusta on järkevä tapa valtion taholta antaa tukea satamainvestointeihin, ja siihen pyrimme edelleen, kun ajat paranevat.

Mitä rautatieliikenteeseen tulee, Sallan radastahan on puhuttu hyvin paljon. Me olemme ilmoittaneet Suomen puolelta, että me olemme valmiit hoitamaan oman osuutemme heti, kun Venäjä rupeaa rakentamaan omalla puolellaan rataansa valmiiksi. Se on enemmän Venäjältä kuin meistä kiinni.

Kuorma-autoliikenteen kasvu tällä alalla ei kai voi tulla niin kovin paljon kysymykseen, koska kuljetukset ovat raskaita ja isoja. Näin ollen

rautatieliikenne sopisi paremmin. Heti kun tarve on olemassa ja riittävästi on taloudellisia edellytyksiä, meillä on valmius tukea tällaista toimintaa.

P u h e m i e s : Kysymys on loppuun käsitelty.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 18.

Täysistunto lopetetaan kello 17.29.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen